

07.05.2025

ASIAKIRJA

Kirjallinen vireillepano koetusta ympäristöhaitasta (ympäristönsuojelulaki 186 §) toimivaltaisen valvontaviranomaisen käsiteltäväksi.

Kohde: Versowood oy Otava

Sahantie 16

50670 Mikkeli

Asian esilletuomisen tarkoituksena valvonta- ja lupaviranomaisten käsittelyyn on tuoda esille kokemiamme meluhaittoja, jotka ovat aiheutuneet Versowood Oy Otavan sahan toiminnasta. Vireillepanopyynnön avulla me asianosaiset toivomme saavamme julki kattavasti seikkoja, jotka koemme olevan syinä koettuun haittaan.

Katsomme, että meluongelmiin on syytä puuttua ja saada viranomaiset ja Versowood Otava oy enemmän tietoiseksi asiasta. Pyrkimyksenä on löytää asiaan sopivia ratkaisukeinoja. Näitä esitämme myös itse tässä kirjelmässä.

1. Asian ja ongelman kuvausta

Meistä allekirjoittaneista osa on oleskellut tässä samassa kesäpaikassamme jo 60–70-luvuilta lähtien, joten olemme hyvin kenneet seuraamaan lähiseudun elämää ja tehtaalta tulevaa ääntä. Kiinteistömme sijaitsee Kotalahdella, 1,2 km päässä kyseisestä tehtaasta, jonne on myös tontiltamme ja rannaltamme suora näkö- ja vesiyhteys. Tilamme rakennukset ovat muutamien metrien päässä rannasta. Tehtaan lähialueilla sijaitsee paljon vakituista asutusta sekä lisäksi vapaa-ajan asutusta, joka on lisääntynyt sahan lähialueille aivan viimeistenkin vuosien aikana.

Tehdas on useine omistajanvaihdoksineen sijainnut samoilla sijoillaan useita kymmeniä vuosia, mutta tuotantotoiminta on laajentunut aikojen kuluessa. Jopa aivan viime vuosina tehtaan puunkäsittelykapasiteettia on kasvatettu uusilla investoinneilla, sahaustuotannon ollessa nykyisin yli 300 000 t/v. Versowood Otavan saha on Suomenkin mittapuulla katsottuna suuri yksikkö, ja toiminnan kasvu on tuonut mukanaan valitettavia haittoja ympäristön kannalta. Mielestämme meluongelmiin ei ole kiinnitetty huomiota tehtaan eikä valvovankaan viranomaisen tahoilta.

Versowoodin saha sijaitsee kohdassa, missä sitä reunustavat molemmin puolin korkeat mäet, Sahanmäki ja Susiniemen puolella Hiidenvuori ja Väkkärävuori. Järvialueen pitkulainen muoto ja muutkin maastonkohoumat Kotalahdella ohjaavat sahan ääniä pitkin järvenlahtea myös meidän kiinteistöämme kohti. Tuuli johtaa ääniä edellä mainituistakin syistä tehokkaasti ja kesäisin yleisin tuulensuunta on etelästä eli kesäasuntomme suuntaan sahalta päin.

Äänillä on esteetön pääsy rannallemme ja tontillemme. Äänistä tyypillisimmät ovat kovat kumahtelevat, kolahtavat ja iskumaiset äänet. Ne ovat nykyisin lähes jatkuvia. Ja tehtaan toiminta alkaa aikaisin aamulla ja jatkuu yleensä puoleen yöhön asti ja useasti myös myöhemmälle. Myös viikonloppuisin meteli on kovaa, ja melu kuuluu myös mökkien sisällä häiritsevänä. Esimerkiksi

heinäkuussa 2024, kahden ensimmäisen viikon aikana ollessamme jatkuvasti paikalla, kovat tukkien kolahtelujen äänet alkoivat usein jo kello viideltä (5) aamulla ja jatkuivat kello yhteen (1) asti yöllä. Tukkien kolina loppui lauantain ja sunnuntain välisenä yönä kello 1. Ainostaan sunnuntaina oli rauhallista.

Syynä meluun on aivan veden rajassa sijaitseva melunlähde. Tukit syötetään ensin kuorimolle ja siitä ne jatkavat suojaamatonta linjastoa pitkin mutkakohtaan ja kolahtavat kovaäänisesti kuljettimen laitaa vastaan. Siitä tukit jatkavat menoaan sisälle tehtaaseen.

Olemme ihmetelleet miksi tätä kohtaa ei saada suojattua ja melua estettyä pääsemään ympäristöön.

Lisäksi haluamme nostaa esille ns. valosaasteen. Tehdasalueella on lukuisia voimakkaita ja korkealla sijaitsevia valonheittämiä, jotka valaisevat laajalti Kotalahtea.

Tehdas sijaitsee loma-asutuksen läheisyydessä ja tähän asiaan ei ole voimassa olevassa ympäristöluvassa otettu lainkaan kantaa. Loma-asutus ja tehtaan toiminta-ajat vaikuttavat melun raja-arvoihin.

Voimassa oleva ympäristölupa on vuodelta 2005 ja se tulisi mielestämme päivittää ja ottaa edellä mainitut seikat huomioon.

2. Meluongelmasta

Toiminnanharjoittajan on lakien mukaan oltava selvillä toimintansa vaikutuksista mm. melutasoihin. Nykyisin edellytetään myös käytettäväksi parhaiten kehittyntä teknologiaa. Teknisillä ratkaisuilla tehdaslaitteistoissa sekä niihin liittyvillä työvaiheilla on suuri merkitys kokonaismelutasoon. Meluesteet, vallit ja muut tämänkaltaiset ratkaisut ovat sitten viimesijaisia ja lisäratkaisuna. Nykyaikaiset sahat ovatkin entistä tehokkaampia ja äänettömpiä mm. uudemman tekniikan ja kehittyneempien prosessien takia. Toimintoja myös sijoitetaan tehdasalueelle järkevämmiin. Esimerkiksi sahalinjan syöttö ja tukkien käsittely sijoitetaan kauemmaksi ääntä kantavasta vesistöstä. Ja muita tehtaan rakenteita käytetään hyödyksi äänien vaimentamiseksi.

Versowoodin Otavan tehtaalla suurin melulähde on aivan veden rajassa ja eikä kuljettimia ole koteloitu tai suojattu. Lisäksi meluvallit ja meluaidat puuttuvat alueelta. Tässä paikassa tukit rämähtävät pudotessaan ja kääntyillessään avoimella kuljettimella.

Suuret tehtaot saavat aina ympäristöluvassaan määräyksiä toiminta- ajoista, melun hallinnasta ja seurannasta. Versowoodin Otavan sahan osalta näitä lupamääräyksiä ei oikeastaan ole nykyisessä, jo vuonna 2005 myönnettyssä ympäristöluvassa. Ainoastaan lämpökeskuksen äänilähdettä määrätään tarkkailtavaksi. Tämä on erikoista, sillä ainakin meidän on mahdotonta edes erottaa muita kuin tukkien kovaäänistä kolinaa muista äänistä.

Lain mukaan ympäristöluvassa tulisi antaa tarpeellisia määräyksiä mm. melun ohjearvoista, laitoksen toiminta- ajoista, toimintojen vaikutuksista ja tarkkailusta. Yleisesti ympäristöluvista

annetaan näitä määräyksiä raja-arvoina paikallisista tilanteesta ja olosuhteista riippuen ja ne ovat velvoittavia tehtaalle.

Lisäksi yleisenä periaatteena on, että äänenvoimakkuudet mitattaisiin lähimmistä häiriintyvistä kohteista. Saha vastapäätä (etäisyys alle 400 m) on nykyisin jo vapaa-ajan asuntoja. Loma-asutusta ei ole mainittu lainkaan nykyisessä ympäristöluvassa.

Versowood Oy Otava on hakenut toimintaansa ympäristöluvan muutosta v. 2017, perustenaan 3-vuorotyöhön siirtymiseen. Käsittääksemme lupa on käsitelty ja myönnetty, mutta on epäselvyyttä, onko ko. lupahakemus voimassa. Tähänkin liittyen olemme tarkkailleet toiminta-aikoja viime kesänä mm. 1-14.7.2024. Olemme havainneet tehtaalta tulevan melua useasti sellaisinakin aikoina, jolloin 2-vuorotyön olisi pitänyt jo loppua.

Sahan uudistustyöt on ilmeisesti tehty lisääntyneen sahauskapasiteetin ja energiansäästön tarpeista. Omien havaintojemme mukaan melutasot eivät ole vähentyneet. Kaikista suurin melunlähde on edelleen täysin suojaamatta ja olemme ilmoittaneet myös asiasta valvontaviranomaisille puhelimitse.

Ympäristölupia varten tehtävät melumittaukset tehdään monesti erilaisilla menetelmillä, ja käytetään suorita, pistemäisiä mittauksia, ja/ tai mittausmallinnuksia/ melulaskentakarttoja tulkinnoissa. Teoreettiset mittausmallinnukset eivät ole välttämättä aina kovinkaan luotettavia tällaisilla alueilla, missä pitää huomioida useita eri osatekijöitä ja luonnonolosuhteita ja eri vuodenaikoina. Mittauksia pitäisi tehdäkin huomattavasti useammin kuin 1krt/ 10 v. Varsinkin silloin, kun tehtaan toimintaa on laajennettu vuosien kuluessa.

Versowoodin sahan tuottama ääni on vaikutusalueellaan sen luonteista (iskumaista, impulssimaista, kolahtelevaa), että ympäristöluvassa pitäisi käyttää db-alennusta -5 suhteessa käytettäviin ohjearvoihin. Tätä ympäristöministeriön suositusta pitäisi mielestämme ehdottomasti soveltaa tällä alueella.

Melusta kärsivien naapurien tulisi saada myös tietoon melun mittauksen ajankohta. Sitä emme saaneet Mikkelin Ely-keskuksen ollessa vielä vastuussa sahan melunvalvonnasta. Perusteluina olivat seuraavat: Versowood kustantaa mittauksen ja tieto mittauksen ajankohdasta kuuluu vain mittauksen tekeväälle yritykselle ja Versowoodille, ei "ulkopuolisille". Miten voimme siinä tilanteessa tietää, millä tasolla tehtaan toiminta on juuri mittaushetkellä?

Parikymmentävuotta sitten tontiltamme suoritettiin melumittaus (Mikkelin kaupunki) tehtyämme haittailmoituksen valvontaviranomaisille. Raportin mukaan laiturin mittauspisteeltä kuului lievää huminaa ja linnun laulua. Sahaustoiminta oli juuri silloin keskeytetty (puolen päivän aikaan) ja mittaustuloksetkin olivat tietysti väärä.

Haluaisimmekin olla jatkossa aina paikalla, kun mittauksia ollaan suorittamassa, todetaksemme itse tehtaan kulloisenkin käyttöasteen. Tähän Mikkelin Ely-keskus ei viimeksi antanut meille mahdollisuutta.

Kävimme 20.9.2024 Versowoodin tehtaan alueella avoimien ovien päivien aikaan esittelykierroksella. Melun voimakkuus oli rannalla erittäin kova. Kävelykierroksella havaittiin

tukkien syöttölinjaston olevan koteloimattomia ja meluestein suojaamattomia ja äänillä on vapaa pääsy järvelle ja muualle ympäristöön. Kävimme myös lyhyen keskustelun Versowoodin toimitusjohtajan kanssa meluasioista ja toiminta-ajoista. Tuli vaikutelma, että ongelma on tiedostettu ja asia otetaan ehkä selvittelyyn. Puhelinsoitto noin 2 kuukauden kuluttua Versowoodin toimitusjohtajalle ei tuonut kuitenkaan mitään tietoa mahdollisista toimenpiteistä.

3. Lopuksi

Asianosaisina ja haitankärsijöinä toivomme, että valvontaviranomaiset perehtyvät huolella kaikkiin em. epäkohtiin ja tekevät niiden perusteella asiasta johtopäätöksiä ja pyrkisivät ongelman ratkaisuihin.

Raja-arvot ylittävää melua pidetään lakien mukaan merkittävänä ympäristön pilaantumisenä tai vaarana, sekä toisaalta naapuruussuhdelain tarkoittamana kohtuuttomana rasituksena. Koska tämä melu on lisäksi jatkuvaluontoista ja pitkäkestoista, voidaan sen katsoa olevan myös pysyväisluonteista rasite, joka aiheuttaa kiellettyä terveyshaittaa.

Näiden asioiden voidaan aivan hyvin katsoa koskevan myös melutasoja, jotka ovat lähellä "virallisia raja- arvoja". Vastaava haittakokemusta syntyy joka tapauksessa. Valvontaviranomaisten pitäisi ottaa paikallisten asukkaiden mielipiteet ja kokemukset selvästi nykyistä enemmän huomioon. He ovat näissä asioissa haitankärsijöitä ja paikallisia asiantuntijoita.

Meluarvot saataisiin helposti alemmalle tasolle, koska teknisetkin ratkaisut tähän ovat jo olemassa. Aiempina vuosina pidettiin ehkä enemmän luonnollisena sellaista tilannetta, että missä tehdas, siellä kova melu. Mutta nykyisin ympäristötietoisuus on kasvanut, ja toisaalta tehtaiden omassa intressissä oman mainekuvankin takia olisi saada pidettyä meluarvot siedettävänä. Otava on portti kauniille ja rauhalliselle Puulalle ja vakituisten asukkaiden ja lomalaisten mielipiteillä pitäisi olla painoarvoa.

Parannusehdotuksia

1. Versowoodin sahan rannassa sijaitsevan melunlähteen vaientaminen. Kuljettimien koteloiminen tai modernisoiminen estäisi melun leviämisen ympäristöön
2. Vuodelta 2005 voimassa olevan ympäristöluvan muuttaminen
 - Voimassa oleva ympäristölupa ei huomioi loma-asutusta
 - Tehtaan muuttuneet toiminta-ajat (toiminta alkaa usein aamulla klo 5 ja päättyy yöllä klo 1.00).
 - Melun enimmäisarvojen alentamista vallitsevan melun luonteen vuoksi -5 db
 - Valosaasteen estämisen huomioiminen
3. Melumittausten järjestämistä säännöllisiksi ja tarpeeksi usein toistuviksi.
 - Mittausajankohdat oltava julkista tietoa kaikille tehtaan naapureille, jotta tehtaan käyttöaste mittausajankohtana voidaan todentaa.
 - Mittauspisteiden määrittäminen lähimmästä häiriintyvistä loma-asutuksesta.

-Melun raja-arvot ja meluntarkkailu eri vuorokauden aikoina.

4.Sahalle tarkennettuja ohjeita melun hallintaan, seurantaan, toiminta-aikoihin ja teknisiin muutosratkaisuihin

Yhteistyöterveisin,

[Redacted signature block]

Kiinteistötunnus 491-430-11-51
Akkalantie 54 d